

PRZEDMOWA.

27 grudnia 1930 roku przypadła setna rocznica śmierci Kajetana Morykoniego, który położył duże zasługi dla rozwoju życia kulturalnego Płocka i Mazowsza Płockiego, jako rektor szkoły wojewódzkiej w Płocku oraz jako założyciel, organizator i faktyczny kierownik Towarzystwa Naukowego w Płocku od 1820 do 1830 roku co stwierdza praca Stefana Gorskiego: „Towarzystwo Naukowe Płockie (1820 — 1930) — Przegląd Historyczny, 1906 r., t. II”.

W dziejach Szkoły Płockiej K. Morykoni zapisał się bardzo chlubnie. Nie tylko wznosił w niej najlepsze tradycje z czasów Komisji Edukacyjnej, lecz wypełnił duchem jej Ustaw oraz podniósł stan Szkoły Płockiej na bardzo wysoki poziom.

Wydała ona zastępy dzielnych ludzi, którzy w roku 1831 stanęli do walki o wolność. Z tej szkoły wyszedł Gustaw Zieliński, autor „Kirgiza”, założyciel biblioteki im. Zielińskich.

Kajetan Morykoni, jako człowiek bardzo skromny, chociaż pisał wiele, nie jest wymieniany w bibliografji polskiej jako autor. To bowiem, co ogłaszał drukiem, podawał bezimiennie. Nadmienia on w swej autobiografji co następuje: „Od roku 1791 ciągle prawie pisząc różne rzeczy, nie jestem dotąd autorem i podobno już nim nie będę. Liczne pisma moje do roku 1810 albo wykończenia oczekują, albo też bez użytku zostać muszą”.

W czasie pobytu w Płocku K. Morykoni ogłosił bezimiennie dziewięć sprawozdań szkolnych łącznie ze sprawozdaniami Towarzystwa Naukowego pod tytułem: „Sprawa przed publicznością na popisie rocznym szkoły wojewódzkiej płockiej przez zgromadzenie nauczycielskie w końcu roku . . . złożona. Płock. 1821 — 1830 Drukiem Kuliga”. Stanowią one cenny przyczynek do historii szkolnictwa płockiego oraz ruchu kulturalnego w Płocku.

Towarzystwo Naukowe Płockie, pragnąc uczcić pamięć Kajetana Morykoniego w setną rocznicę jego śmierci, uważa za swój obowiązek wprowadzenie jego nazwiska do piśmiennictwa polskiego jako autora, przez ogłoszenie drukiem jego autobiografji, mającej tytuł „Opis życia Kajetana Morykoni Rektora Szkoły Wojewódzkiej Płockiej”, a także wygłoszonej w Towarzystwie Naukowym 19.III 1821 r. rozprawy pod tyt. „Wiadomość o Szkole Płockiej od roku 1781”.

Odnaalezienie autobiografji Kajetana Morykoniego Towarzystwo nasze zawdzięcza uprzejmości Dyrekcji Archiwum Oświecenia Publicznego w Warszawie z p. Dyrektorem Łopacińskim na czele, za co na tem miejscu składamy serdeczne podziękowanie.

Rozprawa zaś o Szkole Płockiej wyjęta jest ze zbioru rękopisów K. Morykoniego, znajdującego się w Bibliotece im. Zielińskich a złożonego głównie z przemówień na popisach szkolnych i posiedzeniach publicznych Towarzystwa Naukowego.

Przez ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej rękopisów będą udostępnione ogółowi cenne dokumenty, dotyczące dziejów szkolnictwa polskiego za czasów Komisji Edukacyjnej, a zarazem zostanie wznowiona pamięć pedagoga i obywatela, najbardziej zasłużonego dla rozwoju kultury Płocka i Mazowsza Płockiego.

AL. MACIĘSZA.
